

Nova Blaarthem

DOE 040

Blaarthemseweg, Veldhoven

Because Mother Nature is damn Sexy

De projectlocatie bevindt zich in het dorp Zeelst, een deel van de gemeente Veldhoven, ten westen van Eindhoven. De locatie ligt in een wat groenere zone van dit dichtbebouwd gebied, vlak naast de snelweg A2.

Het projectgebied betreft een oude school met een binnenplaatsje, een wijkhofje en een parkeerplaats, waar rondom ook mooie exemplaren bomen te vinden zijn. Het gebouw ligt een beetje verstopt. Mede vanwege de komst van de snelweg in de jaren 70, toen de Blaarthemseweg richting Eindhoven werd doorgesneden.

Naast het plangebied bevindt zich een tiny-house project en ten zuiden liggen recreatie velden van o.a. de handboogvereniging en het Gilde van Zeelst.

Op de hoogtekaart hieronder is goed te zien dat het gebouw net wat hoger ligt en het maaiveld afloopt richting de snelweg.

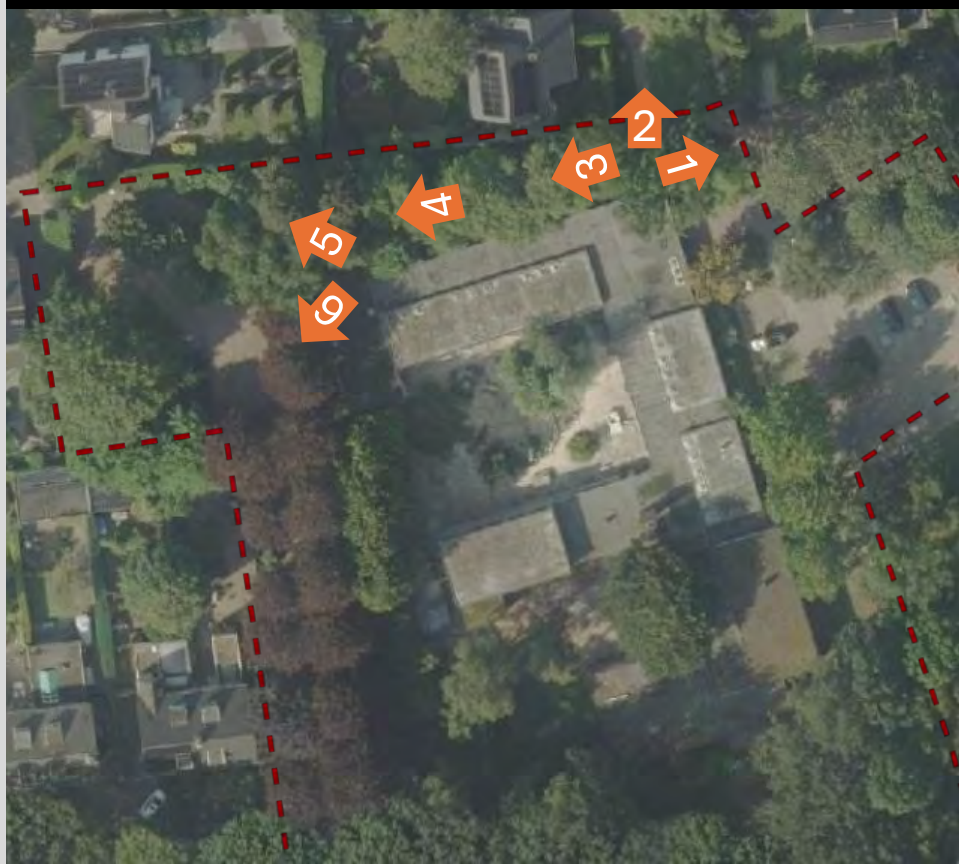

Hieronder is de hoogtes van het totaal te zien, dus zijn ook bomen en bebouwing meegenomen. Je ziet dat het gebouw ten op zichten van de bomen vrij laag is.

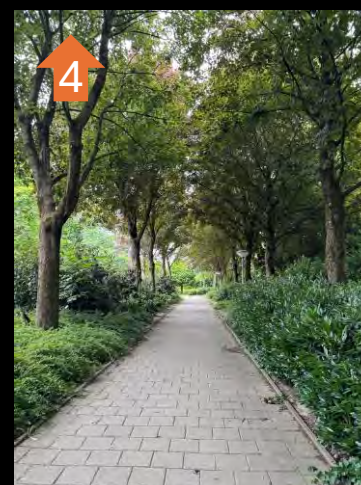
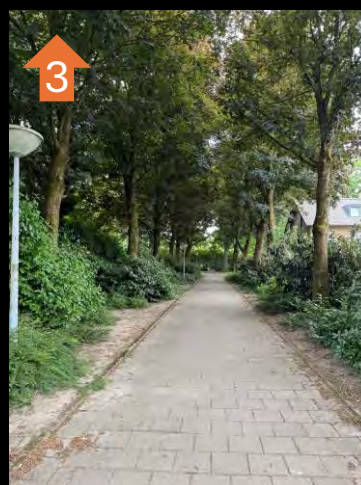
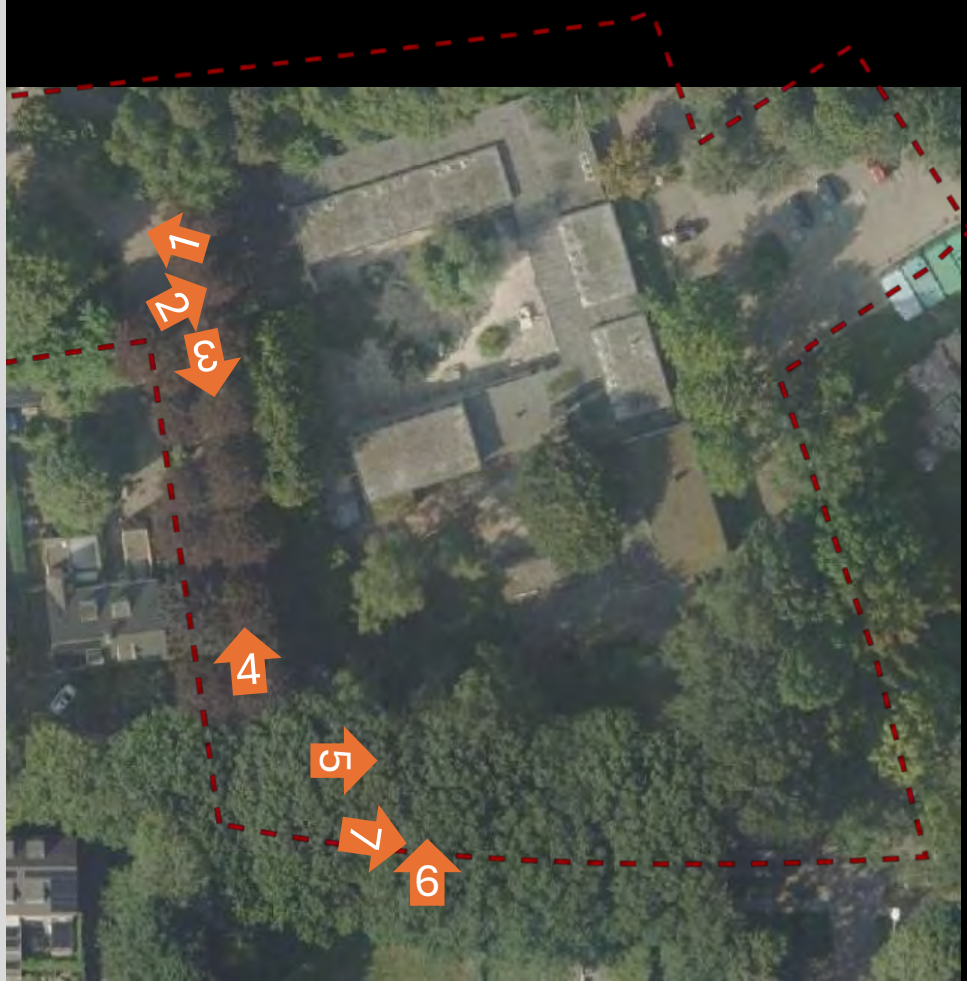
Om een goed beeld te krijgen van de locatie wordt het terrein bezocht en gefotografeerd. Hiernaast zijn enkele foto's van het plangebied opgesomd.

Kijkrichting
Locatie camera

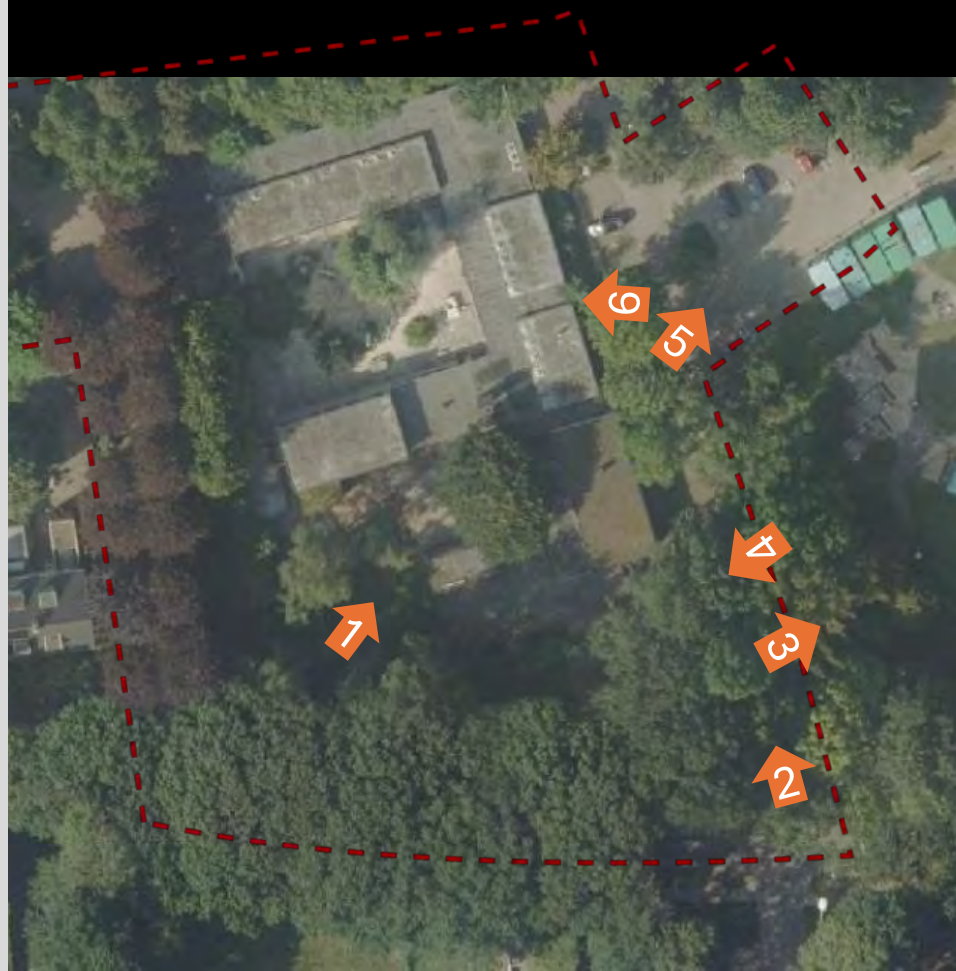
Om een goed beeld te krijgen van de locatie wordt het terrein bezocht en gefotografeerd. Hiernaast zijn enkele foto's van het plangebied opgesomd.

Kijkrichting
Locatie camera

Om een goed beeld te krijgen van de locatie wordt het terrein bezocht en gefotografeerd. Hiernaast zijn enkele foto's van het plangebied opgesomd.

Kijkrichting
Locatie camera

Groen kaart

In tegenstelling tot andere delen van Zeelst is de aanliggende buitenruimte van het plangebied een redelijk groene. Doordat de Blaarthemseweg al een oudere weg is, bevinden zich er ook flinke bomen aan deze straat bij het plangebied. Daarnaast is er een groene bufferzone tussen het plangebied en de snelweg waar tijdelijke woningen geplaatst zijn.

De hoge bomen zorgen voor verkoeling vanwege schaduwvorming en ook draagt het groen bij aan een bio-diverse en daardoor gezonde leefomgeving.

Echter is er veel gazon in de omgeving. Binnen het plangebied is het waardevoller om vaste planten of kruidenmengsels toe te passen, om zo een hogere ecologische waarde te bereiken en bij te dragen aan de natuurwaarde. Dit zal ook positief effect hebben op het welzijn van bewoners en bezoekers.

In de wijk rondom DOE040 vind je veel exotische beplanting. de wijkplanning van de jaren '60-'70, de opkomst van tuincentra, en het gemeentelijk beleid dat koos voor sierlijke, onderhoudsarme soorten, bepaalden een opvallend beeld voor de wijk waarin weinig werd gekozen voor de ruigere inheemse beplanting t.b.v. biodiversiteit en ecologische waarde.

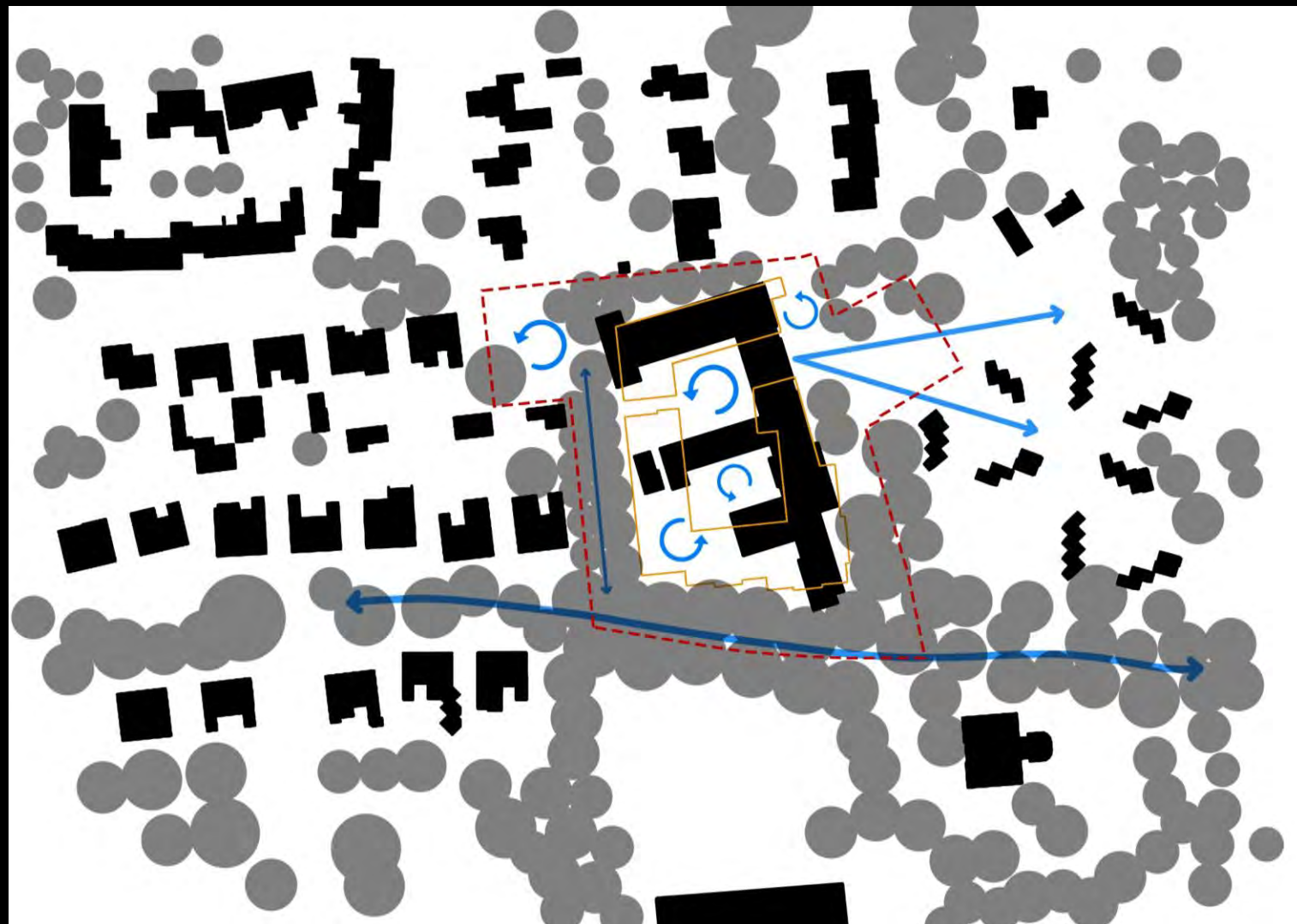

Massa-ruimte kaart

Op de massa-ruimte kaart hiernaast is goed te zien dat de vorm van het gebouw buiten zorgt voor kleine kamertjes in de oksels van de bebouwing. Omringd door heesters en bomen wordt een ingesloten karakter gevormd met weinig zicht op en verbinding met de omgeving. Enkel richting de tijdelijke woningen ten oosten van het projectgebied is openheid te ervaren.

Een voordeel van de vele beplanting rondom het gebouw, zijn de natuurwaarden en het brengen van een beetje biodiversiteit en hittestressvermindering in de wijk. Echter kunnen de “kleine” ruimtes die door het groen gevormd worden zorgen voor een onveilig gevoel vanwege een tekort aan overzicht en transparantie.

Een verbetering zou kunnen zijn om heesters door middel van beheer, beneden ooghoogte te houden en de bomen, zoals ook de grote bomen aan de Blaarthemseweg, hoog op te kronen bij het snoeien. Hierdoor ontstaat een overzichtelijke omgeving zonder dat de hoeveelheid groen hoeft te dalen.

Blaarthemseweg

Deze straat is vernoemd naar Blaarthem, een oud dorp dat nu een wijk van Eindhoven is. De weg vormde vroeger een verbinding richting Blaarthem.

De naam Blaarthem gaat heel ver terug. In oude bronnen komt het voor als Blaritum (12e eeuw). Het eerste deel “Blaar/Blare” hangt waarschijnlijk samen met het Oudnederlandse blār of blara, dat “open plek in het bos” of “moerassige vlakte” kan betekenen. Het tweede deel “-them” of “-tum” komt van het Germaanse haim = “woonplaats, nederzetting”. Samen betekent Blaarthem dus ongeveer: “nederzetting bij een open plek of moerassig terrein”. Dat klopt goed met het landschap: het gebied lag aan de Gender, met natte gronden en akkercomplexen daaromheen. Leuk detail: Blaarthem was een eigen dorp en parochie, tot het in 1920 bij Eindhoven werd gevoegd. De oude dorpskern is nu grotendeels opgegaan in stadswijk Gestel.

Zeelst

Zeelst is een van de vier oude kerkdorpen waaruit Veldhoven is ontstaan (Veldhoven-Dorp, Zeelst, Oerle en Meerveldhoven). De naam komt waarschijnlijk van een persoonsnaam of van een waterloop. Bijvoorbeeld van “sele/zele” wat kan duiden op “huis” of “zaal”.

Poort van Metz

Deze naam die voorkomt op historische kaarten, verwijst naar de voormalige kledingfabriek Metz & Co, die in Veldhoven een groot confectiebedrijf had. De “Poort van Metz” is de herontwikkeling van het fabrieksterrein.

Biezenkuilen

Biezenkuilen is een oude veldnaam. “Biezen” zijn moerasplanten, en “kuilen” duidt op laaggelegen, nat terrein. De naam verwijst dus naar drassige grond waar biezen groeiden.

1850 – Het gebied rondom de projectlocatie bestond vroeger uit een wegen netwerk die dorpjes en gehuchten met elkaar verbond. Zo ook Zeelst, Blaarthem, Biezenkuilen, Kobbeek en Akkereind.

1900 – Het landschap bestond uit akkers en wegen, vaak met bomenstructuren.

1920 – In het centrum van Zeelst stond naast een grote kerk ook lang een klooster. Tegenwoordig bekend als woon- en zorgcentrum Sele. Ook Het Slot is een bijzondere historische plek waar vroeger de 16^e-eeuwse Heeren van Zeelst woonden.

1960 – Vanuit Biezenkuilen kon met via het Kerkpad naar het centrum van Zeelst. De Blaarthemseweg was een directe route van Zeelst naar de steenfabriek De Koraal, welke rond 1970 werd gesloopt.

1970 – Aan de Sint Severinuslaan komt veel nieuwbouw bij maar de velden daar omheen blijven akkers. De Blaarthemseweg bleef dus lang een weg door het landschap.

1980 – Door de komst van de snelweg werd de Blaarthemseweg gesplitst en zo de verbinding met de stad. In deze periode verscheen ook het gebouw op de projectlocatie.

1990 – In de jaren 80 zijn er ontzettend veel woningen bijgebouwd tussen het centrum van Zeelst en de snelweg. Opvallend voor Veldhoven is de verdichting in deze periode.

2000 – Aan de rand tussen de bebouwing en de snelweg is een groene zone, mogelijk als buffer voor het geluid. Deze groene recreatieve zone geeft diversiteit aan de wijk.

Blaarthemseweg

Historie

1. De bouw en eerste bestemming

Het huidige schoolgebouw aan de Blaarthemseweg 83 werd rond 1970 gebouwd. Het was bestemd voor de Prins Willem-Alexanderschool, een school voor speciaal onderwijs (ZMLK/SO-VSO). Deze school kwam er dankzij lokale en regionale inzet om kinderen die extra ondersteuning nodig hadden een eigen leeromgeving te geven. De school werd gedragen door katholieke onderwijsbesturen in Veldhoven/Eindhoven, samen met de gemeente, die na de jaren zestig veel investeerde in modern onderwijs voor alle doelgroepen. De PWA-school verhuisde in 2016 naar de Kempen Campus.

2. Transformatie naar DOE040 (2017)

Hierdoor kwam het gebouw aan de Blaarthemseweg vrij. In 2017 trok DOE040 erin: een democratische school, opgericht in 2014 door Jacqueline van Ewijk, later versterkt door een groeiende groep ouders en leraren. DOE040 ontstond uit idealisme: kinderen meer vrijheid en gelijkwaardigheid bieden dan in traditionele onderwijsvormen. De oprichter is Jacqueline van Ewijk, haar eigen kinderen waren de eerste leerlingen. De school groeide uit van 12 leerlingen tot ruim 120+ in 2024, met overvolle wachtlijsten.

2. Transformatie naar DOE040 (2017)

Zowel de Prins Willem-Alexanderschool als DOE040 hebben één ding gemeen: ze boden (en bieden) een plek waar onderwijs, zorg en gemeenschap samenkomen. Daarmee was het gebouw vanaf het begin onderdeel van de sociale infrastructuur van Veldhoven. Eerst als plek voor zorgzaam, gespecialiseerd onderwijs en daarna als plek voor vrij, democratisch onderwijs met brede maatschappelijke betrokkenheid.

4. De rol van groen

Rond het gebouw speelt groen altijd een belangrijke rol. Bij de Prins Willem-Alexanderschool had de buitenruimte een therapeutische en speelse functie voor kinderen die baat hadden bij beweging en rust. DOE040 gebruikt groen als leermiddel en onderdeel van de pedagogische visie: er is een kinderboerderij, moestuin, speel- en ontdekroutes. Groen ondersteunt hier zelfontdekking, zorg voor de omgeving en sociale ontmoeting. Groen is dus niet enkel decor, maar een pedagogisch en sociaal instrument geweest door de tijd heen. De “Samentuin” van Zeelst ligt daarom perfect aansluitend aan het plangebied.

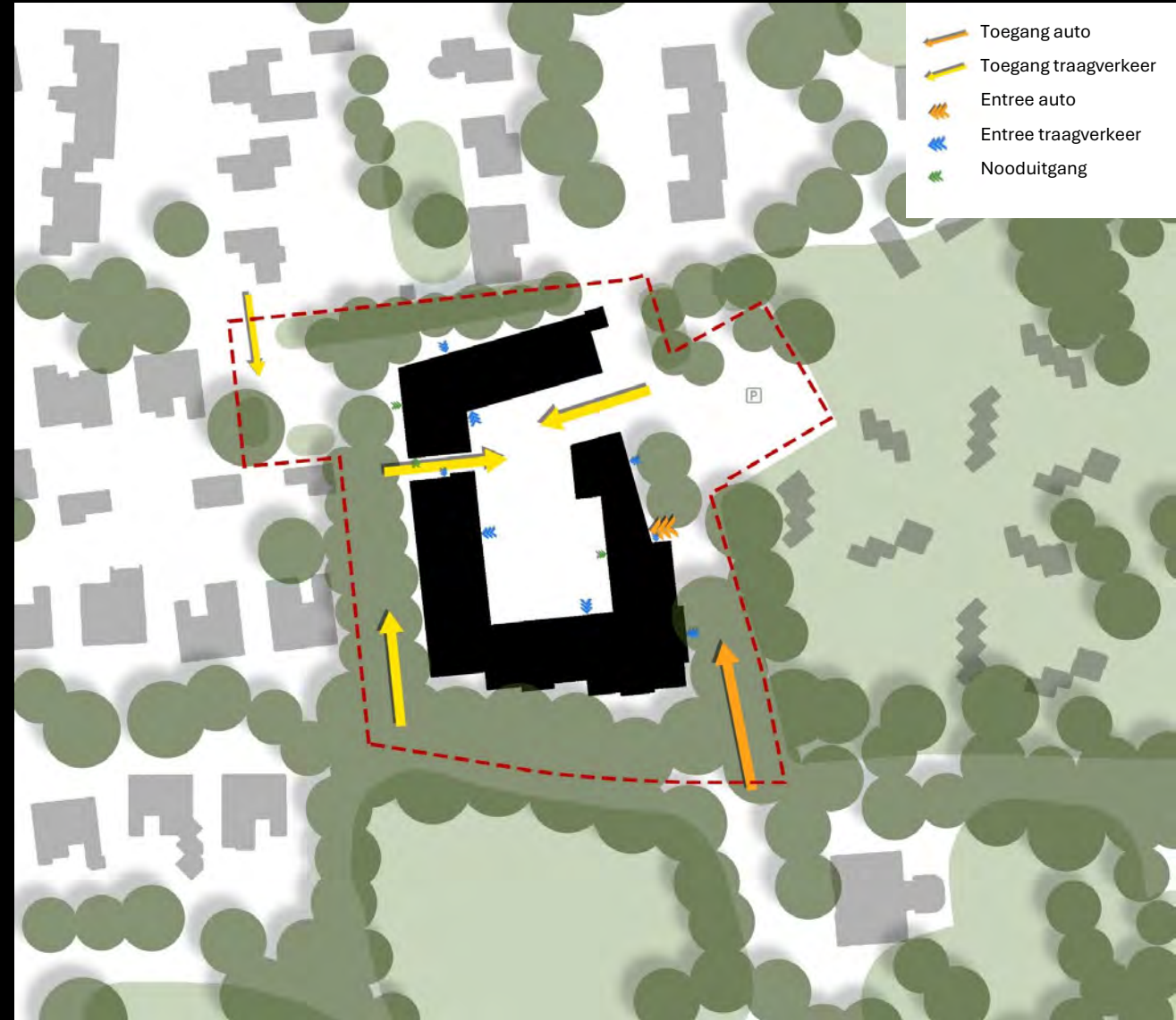
DOE 040

Het onderwijs is gebaseerd op twee kernwaarden: vrijheid en gelijkwaardigheid. Leerlingen sturen zelf hun leerproces, krijgen een gelijke stem in schoolbesluiten en leren initiatief, verantwoordelijkheid en zelfregie. DOE040 biedt hiermee een alternatief voor traditioneel onderwijs: een plek waar autonomie, verantwoordelijkheid en gemeenschapszin hand in hand gaan. Het is hun missie om een inspirerende leeromgeving te bieden waarin jonge mensen zich op basis van gelijkwaardigheid ontwikkelen tot zelfbewuste, creatieve en democratische wereldburgers die op hun eigen manier bijdragen aan een steeds veranderende samenleving.

De toekomstige functie van deze plek betreft een sociale infrastructuur. Een sociale infrastructuur is als het ware de “hardware” én “software” van de samenleving die ervoor zorgt dat mensen elkaar ontmoeten, zich kunnen ontwikkelen, en dat gemeenschappen functioneren. De verbinding tussen alle doelgroepen met als doel ontwikkeling.

De locatie aan de Blaarthemseweg is altijd al een sociale infrastructuur geweest. Het was voorheen de verbinding tussen verschillende gehuchten in het landschap en zo ontstond hier in de jaren '70 de Prins Willem-Alexanderschool, een plek voor speciaal onderwijs. Vandaag de dag komt men weer samen om deze sociale infrastructuur her in te richten en daarmee te versterken. Groen speelt hierbij een belangrijke rol omdat de natuur altijd al een positieve bijdrage heeft geleverd aan zowel de fysieke als mentale gezondheid van de mens.

Op de kaart hiernaast zijn de entrees van het plan in beeld gebracht.

NOVA BLAARTHEM

Nova staat voor nieuw. Een groene plek met een vernieuwde uitstraling en een uitbreiding van functies maar waarvan het karakter van de sociale infrastructuur behouden blijft. Waar de Blaarthemseweg bekend om staat, verbinden en vrij zijn. Iedereen is welkom, waar je ook vandaan komt. Want iedereen vertrekt uit een andere richting of komt van een ander “thuis”.

Blaarthem staat immers voor een woonplaats of nederzetting in een open plek in het bos. En de natuur helpt op alle vlakken om de visie van DOE040 om vrij en creatief te zijn, te versterken!

Het gebouw

Het nieuwe gebouw zal het open, sociale karakter van het huidige DOE040 gebouw behouden: een plek voor onderwijs, ontmoeting en creativiteit. De gevel krijgt een frisse, strakke uitstraling met veel glas en een balans tussen traditionele en natuurlijke materialen (hout, baksteen, groengevels). Steen staat voor kracht en de sterke visie, hout en groen voor de vrijheid en gezonde leefomgeving.

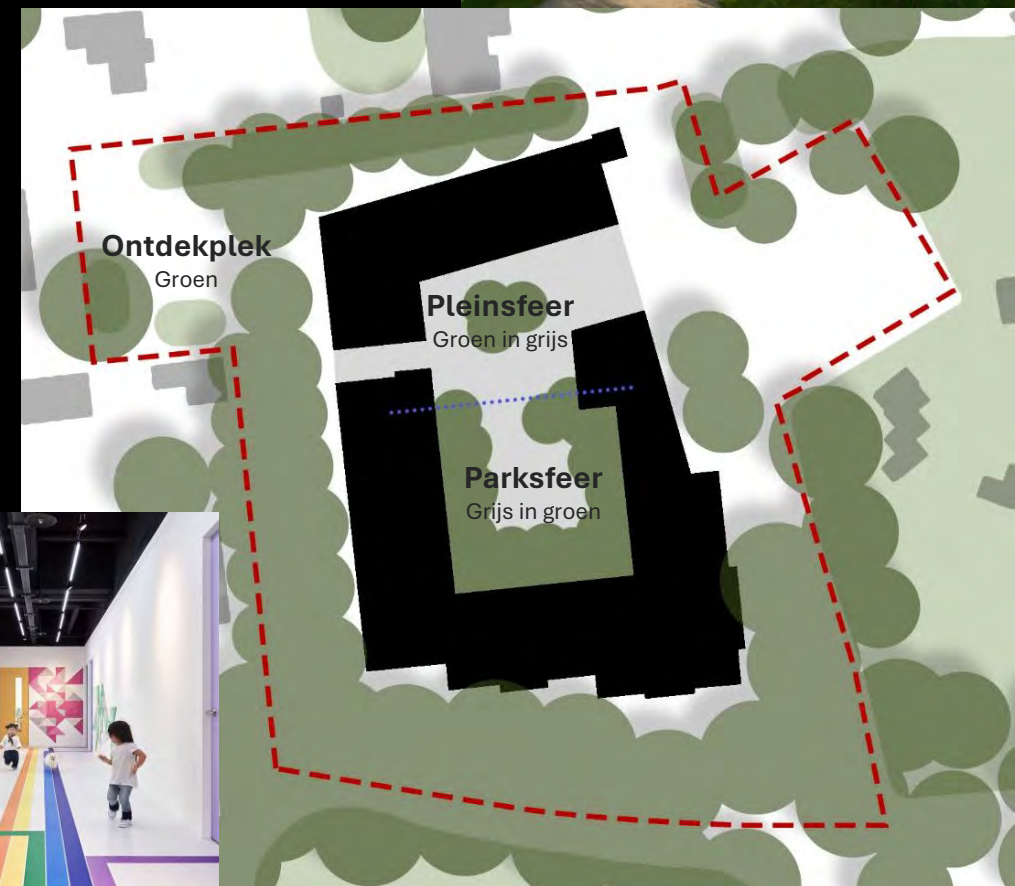
De groene omgeving

Rondom het gebouw wordt een groen parkachtig landschap aangelegd: bomen, natuurlijke speelplekken en bloeiende borders, met zitplekken en overzicht, zonder privacy te schenden. Inheemse soorten worden gecombineerd met een aantal herkenbare soorten die in de wijk te vinden zijn, zodat er een brug ontstaat tussen oud en nieuw.

Binnenhof

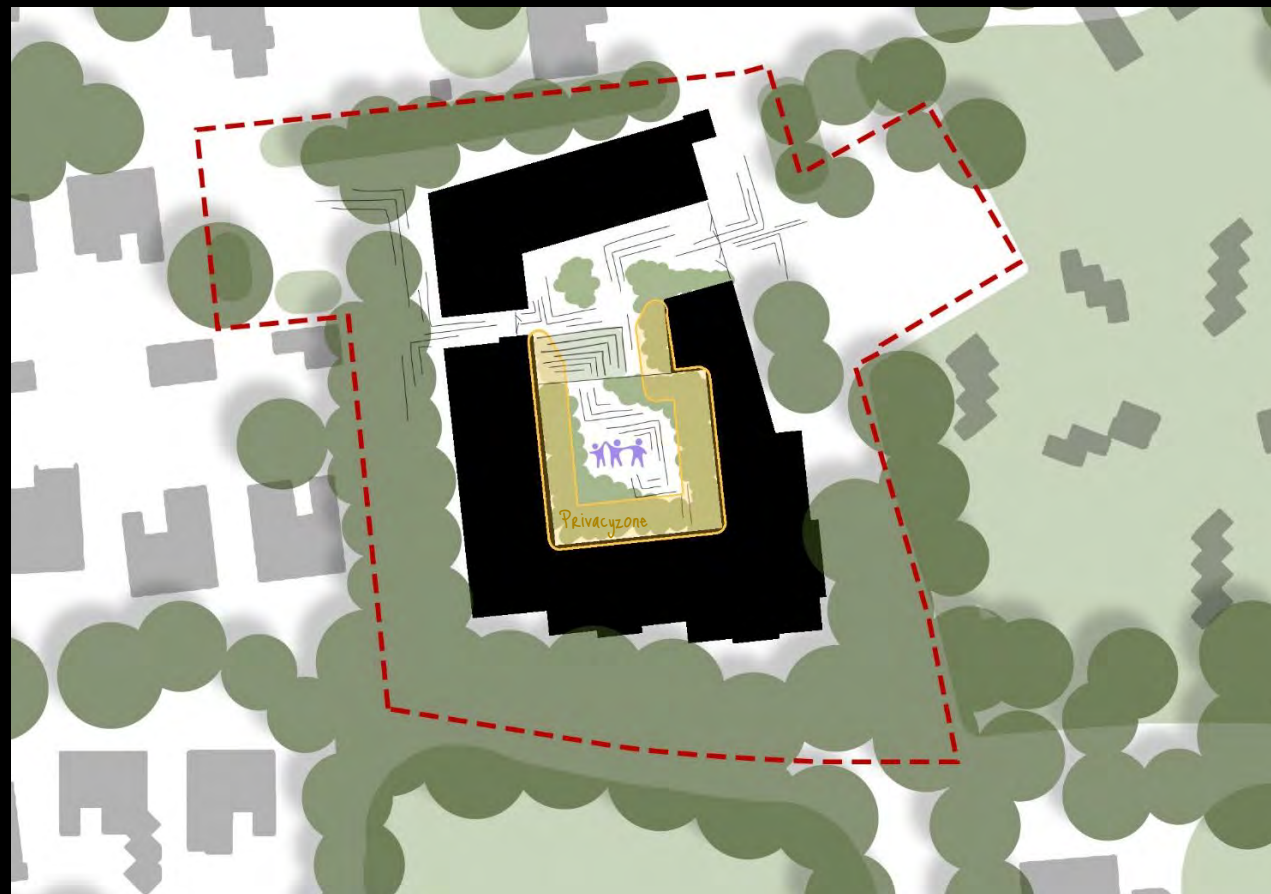
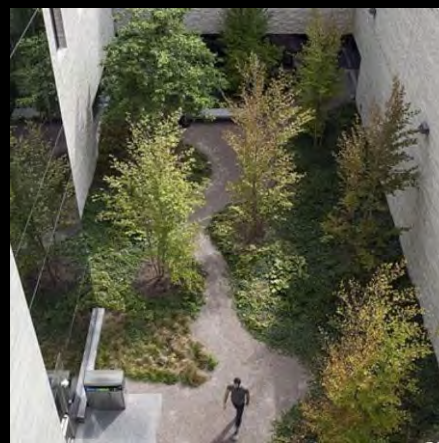
Een groen hof (de “Samenhof”) vormt een centraal ontmoetingsplein waar buurtbewoners, leerlingen en bezoekers samenkomen. Een gedeelte gefocust op spelen en sporten en een deel gericht op ontmoeten en ontspannen. Het verschil zit in de groen-grijs verdeling. Regenwater kan worden opgevangen in natuurlijke infiltratie plekken, die ook ruimte geven aan biodiversiteit. Vergroening is geen aankleding of verplichting, het is de drager van de visie.

Een samenlevingsplek waar natuur en cultuur samen komen.

NOVA BLAARTHEM

Een sociale infrastructuur die symbool staat voor het verbinden van mensen, jong en oud, uit alle hoeken van de samenleving. Bij DOE040 komt alles kleurrijk samen vanuit alle richtingen.

THE
DUTCH
WAVE

Because Mother Nature is damn Sexy